

Read the full book on: [10.1787/9789264190658-en](https://doi.org/10.1787/9789264190658-en)

Synergieën voor Beter Leren: Een internationaal Perspectief op Evalueren en Beoordelen

Samenvatting in het Nederlands

- Regeringen en onderwijsbeleidsmakers richten zich meer en meer op de evaluatie en beoordeling van leerlingen, leraren, schoolleiders, scholen en onderwijssystemen. Deze worden gebruikt als middelen om beter te begrijpen hoe goed leerlingen leren, om informatie aan de ouders en de maatschappij te verschaffen over de prestaties in het onderwijs en om de praktijk van scholen, schoolbesturen en het lesgeven te verbeteren.
- Resultaten van beoordeling en evaluatie worden belangrijk in het vaststellen hoe goed onderwijssystemen functioneren en om terugkoppeling te verschaffen met het doel om leerlingen te helpen het beter te doen.
- Dit rapport vergelijkt de ervaring van 28 OESO-landen, analyseert de sterktes en zwaktes van de verschillende aanpakken en biedt beleidsadvies over het gebruik van evaluatie en beoordeling om de kwaliteit, billijkheid en doeltreffendheid van het onderwijs te verbeteren. Het maakt gebruik van een belangrijk onderzoek, het OESO-Overzicht op de Kaders voor Evaluatie en Beoordeling ten behoeve van het Verbeteren van de Schoolresultaten.

Gemeenschappelijke thema's

Verscheidene factoren zorgen voor een verhoogd gebruik van evaluatie en beoordeling, zoals:

- Een toegenomen vraag naar effectiviteit, billijkheid en kwaliteit binnen het onderwijs om de uitdagingen op economisch en sociaal gebied aan te kunnen.
- Een trend binnen het onderwijs naar grotere autonomie voor de scholen. Hierdoor stijgt de behoefte om te meten hoe de scholen het doen.
- Verbeteringen op het gebied van informatietechnologie. Dit zorgt voor een ontwikkeling waarbij leerlingen zowel op grote schaal als individueel beoordeeld worden, en voor het gemakkelijker delen en beheren van gegevens.
- Groter vertrouwen in de evaluatieresultaten bij evidence-based decision making.

De huidige situatie en het gebruik van evaluatie en beoordeling verschilt enorm tussen de verschillende OESO-landen, maar er zijn gemeenschappelijke thema's:

Evaluatie breidt uit en wordt diverser

De meeste OESO-landen dichtten evaluatie en beoordeling een centrale strategische rol toe en breiden het gebruik ervan uit. Ze hanteren ook een bredere aanpak: Vroeger richtten evaluatie en beoordeling zich voornamelijk op het beoordelen van leerlingen, maar tegenwoordig wordt het ruimer ingezet en omvat het een groter gebruik van externe evaluatie van scholen, beoordeling van leraren en schoolleiders en een uitgebreider gebruik van prestatiegegevens.

Indicatoren worden steeds belangrijker

Onderwijssystemen leggen een sterkere nadruk op het meten van prestaties van leerlingen. Hierdoor wordt het gemakkelijker om de prestaties van scholen, regio's en verschillende periodes te vergelijken. De meeste landen hebben nu nationale onderwijsdatabases en publiceren onderwijsstatistieken en -indicatoren. Internationale standaarden worden ook steeds gebruikelijker, waardoor de nationale onderwijsdebatten geïnformeerd worden.

Resultaten worden aangewend voor verschillend gebruik

Resultaten worden gebruikt om aan te duiden op welke gebieden scholen het goed doen en waar ze verbetering nodig hebben. Ze worden ook gebruikt om beleidsmakers, schoolleiders en leraren ter verantwoording te kunnen roepen.

Groeiend vertrouwen in onderwijsstandaarden

Veel landen zetten de onderwijsstandaarden voor wat studenten zouden moeten weten en wat ze zouden moeten kunnen op verschillende momenten in het leerproces. Dit heeft het monitoren gestimuleerd om te bepalen of leerlingen aan de standaarden voldoen.

Uitdagingen en richtingen

Elk land heeft een andere traditie in het evalueren en beoordelen en hanteert een andere benadering. Desondanks zijn er enkele heldere beleidsprioriteiten:

Hanteer een overkoepelende aanpak

Om het volledige potentieel te benutten, dienen de verschillende componenten van beoordeling en evaluatie een coherent geheel te vormen. Dit kan synergieën tussen onderdelen genereren, duplicatie ontwijken en inconsistentie van doelen voorkomen.

Zet evaluatie en beoordeling op één lijn met onderwijsdoeleinden

Evaluatie en beoordeling moeten onderwijsdoelstellingen en leerdoelen van leerlingen dienen en bevorderen. Dit behelst aspecten zoals het op één lijn brengen van de principes van de onderwijsdoelstellingen, het ontwerpen van evaluaties en beoordelingen die direct in te zetten zijn en ervoor zorgen dat er een goed begrip van de onderwijsdoelstellingen heerst bij de onderwijsprofessionals.

Concentreer op het verbeteren van de praktijk in de klas

De bedoeling van evaluatie en beoordeling is om de praktijk in de klas en het leren van leerlingen te verbeteren. Daarom dienen alle typen evaluaties en beoordelingen educatieve waarde te hebben en praktische voordelen te behelzen voor de betrokkenen, vooral leerlingen en leraren.

Vermijd vervormingen

Omdat leraren verantwoordelijk gesteld kunnen worden, kunnen evaluatie- en beoordelingssystemen het beeld vertekenen hoe en wat leerlingen onderwezen krijgen. Bijvoorbeeld, als leraren voornamelijk beoordeeld worden op de resultaten van gestandaardiseerde toetsen, kunnen ze ervoor kiezen om 'toetsgericht les te geven'. Hierbij concentreert men zich alleen op de vaardigheden die getoetst worden en wordt er minder aandacht besteed aan de bredere ontwikkeling van leerlingen en hun onderwijsbehoeften. Het is belangrijk om deze ongewenste neveneffecten te minimaliseren, bijvoorbeeld door een breder scala van benaderingen te hanteren om de prestaties van scholen en leraren te kunnen evalueren.

Zet leerlingen centraal

Omdat de grondslag van evaluatie en beoordeling is om het leren van leerlingen te verbeteren, dienen leerlingen centraal gesteld te worden. Zij dienen volledig betrokken te worden bij hun leren en in staat gesteld om hun eigen voortgang te beoordelen (wat ook een belangrijke vaardigheid is voor het 'Leven Lang Leren'). Het is ook belangrijk om de bredere leerresultaten te volgen, zoals de ontwikkeling van kritisch denken, sociale vaardigheden, betrokkenheid bij het leren en het algehele welzijn. Deze factoren zijn niet gemakkelijk te meten, wat ook voor veel andere factoren geldt die de leeruitkomsten van leerlingen bepalen. Geconcludeerd kan worden dat maatstaven voor prestatie breed dienen te zijn en niet smal, waarbij zowel van kwantitatieve als kwalitatieve gegevens gebruik wordt gemaakt, evenals van diepteonderzoek.

Ontwikkel geschiktheid op alle niveaus

Voor het creëren van een effectief kader voor evaluatie en beoordeling is het nodig dat geschiktheid op alle niveaus van het onderwijssysteem wordt ontwikkeld. Docenten zouden bijvoorbeeld training nodig kunnen hebben in het gebruik van formatieve evaluatie, schoolleiders zouden hun vaardigheden in het beheren van data moeten bijspijkeren en schoolhoofden - die zich meestal voornamelijk concentreren op administratieve taken - zouden hun pedagogische leiderschapskwaliteiten moeten versterken. Bovendien zou het kunnen zijn dat een centrale aanpak nodig is om de kennis, middelen en richtlijnen te ontwikkelen om evaluatie en beoordelingsactiviteiten te ondersteunen.

Houdt rekening met lokale behoeften

Kaders voor evaluatie en beoordeling dienen de juiste balans te vinden tussen het consistent implementeren van centrale onderwijsdoelen en aanpassing aan de specifieke behoeften van regio's, districten en scholen. Dit kan betekenen dat er nationale parameters moeten worden gesteld, maar met ruimte voor een flexibele aanpak om aan de lokale behoeften te voldoen.

Ontwerp goed en bereik consensus

Om de kaders van evaluatie en beoordeling goed te ontwerpen, dienen ze gebruik te maken van op informatie gestoelde beleidsdiagnoses en goede praktijkvoorbeelden. Dit kan betekenen dat er met pilots en experimenten gewerkt moet worden. Om op succesvolle wijze geïmplementeerd te worden, is het nodig om consensus te bereiken onder de beheerders. Zij zullen verandering eerder accepteren als zij begrijpen wat de gedachte erachter en het potentiële nut is.

© OECD

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO www.oecd.org/bookshop

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op, rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264190658-en